

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 17. septembra 1879.

Obseg: Država in kmetijstvo. — Prijazna beseda vipavskim kmetovalcem. (Dalje.) — Žveplo pomoč zoper gnjilobo kmetijskih pridelkov. — Najstanovitnejše tablice v drevesnicah. — Čedalje več se živine vvaževa iz Amerike v Evropo. — Radomljaska dolina v starem veku. (Konec.) — Mangart. — Cecilijine družbe in cerkveno petje. — Slovensko slovstvo. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Država in kmetijstvo.

Države na trdnih podlogah se ne vstvarijo v par dnevih. Sto- in stoletja pretekó včasí, predno se najdejo prave naprave, katere ugajajo vsem potrebščinam in zahtevam narodov. Pravo vladno sistemo najti je pa tem težavnejše, če v eni in isti državi biva več različnih narodov, kakor je to v našem cesarstvu. Narodna ravnopravnost je sicer naravna podlaga vsemu družemu, al, žalibog, da se ta podlaga noče povsod pošteno priznavati.

Naj pa v kaki državi žíví eden ali več narodov, eno ali več verospoznanj, in naj je vlada absolutna ali ustavna — piše „Wien. landw. Zeitg.“ — povsod in zmerom je glavni steber državi kmetijstvo. V državah, kakor je Avstro-Ogerska, katere prebivalci se največ s kmetijstvom vkvarjajo, je tedaj še posebno potrebno, delati ne samo na to, da se kmetijstvo in ž njim združene obrtnije rešijo nadlóg, v katerih dandanes tičijo, ampak da se kmetijstvo povzdigne do boljih dohodkov in krepkejšega življenja. Poglejmo okoli sebe, in če nismo slepi, vidimo, da se je za blagostan kmetijstva ubogo malo storilo.

Uže mnogo let se piše v kmetijskih časnikih, da je treba kmetijstvu na pomoč priti in da ena glavnih potreb je to, da kmetovalec dóbí denarne pomoči za majhne obresti (činže); naj te krvave potrebe ne prezre naš novi državni zbor!

Prvi stan v državi — kmetijski stan — ima pravico zahtevati, da se ne ravna dalje več ž njim kakor s pankrtom. Če se nočejo izdati neobrestni državni bankovci, s katerimi bi kmetovalci potrebnega denarja dobivali po 3 ali 4 gold. obresti od sto, naj se ustanovijo deželne posojilnice pod krilom države, ki skrbí za to, da kmetovalci dobijo to pripomoč.

Zraven te pripomoči pa je tudi treba, da se odstranijo še mnoge druge ovire kmetijstva. Tu sem spadajo: bolj pravična in manj težavna razmera zemljiškega davka, postava zoper odrtijo, bolja poselska postava, varstvo poljá in gozdov, odkup vseh servitutov, hitra zložba razkosanih zemljišč, cenejša vožnina na železnicah, varstvo domačih kmetijskih pridelkov s primerno colnino, ki se naklada tujim pridelkom, ki se vvaževajo v naše cesarstvo, bramba avstrijsko-ogerskih dežel pred okuženo tujo živino.

Avstrijo je Bog obdaroval z velikimi zakladi, ki jej jih ponuja natora; naj se zato kmetijstvo reši spon,

v katere je še dozda ukovano. Velika nesreča v naši državi je to, da na eni strani hoče gospodovati Nemec, na drugi Magjar, in da zato v narodnih razporih brez konca in kraja obstaja največí del politike avstrijsko-ogerske. Dajte vsacemu narodu pravice, ki mu gredó, pa bode mir domá, in ž njim se bode veselo povzdignil blagostan. Dajte Slovanom národne šole, da se bode mladina v maternem jeziku učila v ljudskih in kmetijskih šolah potrebnih naukov, pa bode Avstrija v malo letih tako na bolje predrugačena, da se bode čudil vsak človekoljub.

Zaupljivo pričakujemo od novega državnega zbora zboljšanja naših nadlog, to je, da dosedanji nasprotniki naši popustijo brezvestno in pogubno svojo politiko in da ne delajo še dalje ovir poslancem, ki bodo koncem tega meseca šli na Dunaj z blagim namenom, da se poravná, kar je bilo dozda napáčnega in krivičnega.

Prijazna beseda vipavskim kmetovalcem.

(Dalje.)

Ako hočemo torej, da sadjereja v Vipavi sploh brž ko mogoče vážen kmetijski faktor postane, skrbeti se mora za to, da kmetovalci uže dorastlo sadno drevje v kar le mogoče veliki množini in kar le mogoče poceni, to je, skoraj zastonj, v roke dobodo. Ima enkrat kmetovalec sadna drevesa v svojih rokah, potem ni vrag, da bi jih ne vsadil, in če je to enkrat vsajeno, potem mora tudi preje ali pozneje dóbiček donesti, če tudi gospodar le malo na odgojo dreves pazi.

Da je temu res tako, da namreč kmetovalec prav rad sadno drevesce vsadi, ki ga je v roko dobil, o tem prepričal sem se do dobrega ravno letos. Iz srenje Lozice v vipavski dolini ni še živa duša nobenega drevesca ali pa kake trte od deželne vino- in sadjerejske šole slapenske kupila. Letos ostalo je šoli precej jabelčnih dreves neprodanih. Po svojih zemljiščih jih ni mogla posaditi, ker ima uže zeló veliko sadnega drevja zasajenega in ker je tudi vedni in vedni spomladanski dež zasadičev, na gotovo škodo družim zaostalim vinorejskim delom, močno v pozno spomlad porinil. Oddalo se je toraj s privoljenjem sl. deželnega odbora 150 ostalih jabelčnih dreves gosp. Janezu Hladniku, kuratu na Lozicah, z dostavkom, jih ložiškim gospodarjem razdeli. In glej čudo! vsi vsi so hoteli dreves imeti, in tisti, kateri so zaradi prepozne oglasitve praznih rok ostali, so se še prav močno hudovali, zakaj da tudi oni dreves dobili niso. Tako se je na Lozicah v eni sami